

Čermin, Jan

František Pavelka

In: Fasora, Lukáš; Čermin, Jan; Čerminová, Jana; Hanuš, Jiří; Málíková, Michaela. *Sto tváří, sto příběhů : vybrané osobnosti v dějinách Filozofické fakulty Masarykovy univerzity*. Vydání první Masarykova univerzita, 2020, pp. 140-141

ISBN 978-80-210-9382-9; ISBN 978-80-210-9605-9 (online ; pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/143090>

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

František Pavelka

Národnost: česká

Datum narození: 29. listopadu 1920

Místo narození: Břeclav

Datum úmrtí: 11. ledna 1943

Místo úmrtí: Berlín

Sociální zařazení: František Pavelka se narodil v Břeclavi do rodiny pošťáka Antonína Pavelky a Julie Pavelkové, rozené Hergoutové. Měl dva sourozence. Po uzavření vysokých škol se aktivně zapojil do odboje, byl nucen emigrovat a následně vstoupil do výsadkářské jednotky. Byl prvním československým parašutistou, který úspěšně seskočil na území protektorátu Čechy a Morava. V roce 1941 byl zatčen gestapem a v lednu roku 1943 byl v Berlíně popraven.

Akademické působení

Po obecné škole nastoupil ke studiu na břeclavském gymnáziu. Po mnichovské krizi přestoupil na gymnázium v Hodoníně, kde v roce 1939 maturoval. Zajímal se o humanitní vědy a po maturitě se zapsal ke studiu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Kvůli uzavření vysokých škol však nestihl dostudovat ani první ročník.

Veřejná činnost

Od mládí byl členem Sokola. Po uzavření vysokých škol nastoupil jako zaměstnanec brněnské pošty na pozici telegrafního dozorce. Poté pracoval krátce jako telegrafní dělník u stavebního úřadu v Brně. Již v této době se zapojil do odboje proti nacistům, stejně jako další zaměstnanci brněnské pošty.

V lednu roku 1940 byl kvůli vyzrazení nucen odejít do exilu. Přes Slovensko, Jugoslávii, Řecko a Turecko došel až do Sýrie. Odtud se lodí dostal do francouzské Marseille, kde 4. května roku 1940 narukoval do československé armády. Byl zařazen jako voják k 3. rotě 2. československého pěšího pluku. Zúčastnil se bojů na frontě a po porážce Francie byl evakuován do Liverpoolu. Byl reorganizován k 2. praporu československé smíšené brigády a o rok později byl povýšen na svobodníka aspiranta.

Dobrovolně se přihlásil k základnímu kurzu pro nasazení v týlu nepřítele a parakurzu. Jako zkušený telegrafista bez problémů absolvoval radiotelegrafický kurz. Mezi vrstevníky rád říkával že „*Orel letí sám*“. Jako jediný člen operace Percentage seskočil v noci ze 3. na 4. října roku 1941 poblíž Koudelova u Čáslavi. Cílem operace bylo navázat styky s domácím odbojem a zajišťovat spojení s exilovou vládou.

Kvůli špatnému počasí seskočil o 35 kilometrů jinde, než bylo zamýšleno. Okamžitě ho však ukryli místní zemědělci František Grad, Antonín Krejčí a František Kalina. Za napomáhání odboji byli všichni po Pavelkově

prozrazení zatčení a odsouzení k smrti. Díky pomoci členů odbojové skupiny Petiční výbor Věrní zůstaneme se dostal přes Chrudim do Prahy, kde se setkal s několika čelnými představiteli odboje. V této době Pavelka vystupoval pod falešnými doklady na jméno Petr Soukup.

Po dvaceti dnech od seskoku byl dopaden gestapem během velké vlny zatýkání osob z rozkryté části odbojové sítě. Byl prvním parašutistou, kterého se nacistům podařilo zadržet. I přes psychické i fyzické mučení Pavelka dokázal částečně zkreslit nebo zamlčet důležité informace. Po výsleších v pankrácké věznici byl převezen do Berlína. Zde byl německým soudem odsouzen k trestu smrti a ve věznici Plötzensee byl dne 11. ledna roku 1943 popraven. Jeho rodina pak byla vyzvána k zaplacení nákladů na popravu ve výši 4 318 říšských marek. Posmrtně mu byla udělena hodnost kapitána. In memoriam také třikrát obdržel Československý válečný kříž a v roce 2017 Kříž obrany státu ministra obrany ČR.

Evaluace

Hrdina protinacistického odboje. První československý parašutista vycvičený Brity, kterému se povedlo úspěšně seskočit na území Protektorátu.

Ohlasy

Operace Percentage nevyšla podle původního plánu. To ale nesnižuje hrdinství Františka Pavelky, který se s obrovskou odvahou vydal na nepřátelské území s vědomím, že jej čeká téměř jistá smrt. \ [Vojtěch Šustek](#)

V Břeclavi je jeho jméno uvedeno na pamětní desce věnované obětem druhé světové války v ulici 17. listopadu. V Brně se jeho jméno nachází na pamětní desce obětem okupace v budově FF MU na ulici Arna Nováka 1 a také na pamětní desce obětem okupace na ulici Kounicova 26.

Prameny a literatura

František Pavelka [online]. [cit. 11. července 2018]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/František_Pavelka>.

HAVLÍČEK, Vladimír. *Připomněli příběhy parašutisty Františka Pavelky a jeho spolupracovníků z Koudelova* [online]. 2016. [cit. 11. července 2018]. Dostupné z: <<http://www.svoboda.info/zpravy/caslav/pripomneli-pribehy-parasutisty-frantiska-pavelky-a-jeho-spolupracovniku-z-koudelova/>>.

MIKULKA, Jiří – MENŠÍKOVÁ, Miroslava. *František Pavelka* [online]. [cit. 11. července 2018]. Dostupné z: <https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=741>.

PADEVĚT, Jiří. *Průvodce protektorátní Prahou: místa – událost – lidé*. Praha: Academia, 2013.